

Täpsustav juhisp teate esitamiseks Rahapesu Andmebüroole

I ÜLDSÄTTED

1. Rahandusministri 20.11.2020 määrusega nr 42 „Rahapesu Andmebüroole esitatava teate sisu ja vorm ning teate esitamise juhend“ on kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 2 ning rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 20 lõikes 1, § 24 lõikes 1 ja § 25 lõikes 1 nimetatud isikute poolt Rahapesu Andmebüroole esitatava teate vorm ning teate esitamise juhend.
2. Käesolev juhend kordab suures osas määrusega kehtestatud juhendit, kuid toob lisaks rahandusministri poolt kehtestatud teate esitamise juhendis toodule täiendavad selgitavad juhised ja täpsustused, millest Rahapesu Andmebüroole (edaspidi RAB-ile) teate esitamisel juhinduda.
3. Iga füüsiline ja juriidiline isik, kellel on kahtlus või kes teab, et temaga ärisuhtes olev või tehingut või toimingut tegev isik, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandav isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, on kohustatud viivitamata teavitama sellest ja võetud meetmetest RAB-i.
4. Kui rahvusvahelise sanktsiooni seaduse §-s 20 loetletud erikohustustega isik või tema volitatud isik (edaspidi kohustatud isikud) kahtleb, kas temaga ärisuhtes olev või tehingut või toimingut tegev isik, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandav isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, küsib ta selle tuvastamiseks nimetatud isikult lisateavet.
5. Kui käesoleva juhendi punktis 4 nimetatud isik keeldub lisateavet andmast või selle abil ei ole võimalik kindlaks teha, kas isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, keeldub kohustatud isik tehingu või toimingu tegemisest, rakendab rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestavas või rakendavas õigusaktis sätestatud meetmeid ning teavitab oma kahtlusest ja meetmete võtmisest viivitamata RAB-i.
6. Kui otsekohalduv Euroopa Liidu määrus sätestab finantssanktsiooni, mis ei ole seotud isikutega vaid territooriumi, üksuse või kaubaga¹ - , tuleb ka selle rakendamisest või rakendamise vajaduse kahtlusest ning võetud meetmetest teavitada viivitamata RAB-i.
7. Rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, ebaharilike tehingute tuvastamisel ning rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamise või selle kahtluse korral juhinduvad kohustatud subjektid RAB koostatud juhendist kahtlaste tehingute tunnuste kohta ning juhendist rahvusvahelise finantssanktsiooni kohaldamiseks. Juhendid avalikustatakse RAB kodulehel.

¹ Kauba veo keelu või piirangu korral on pädevaks asutuseks rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi RSaS) § 11 lg 3 p 4 kohaselt Rahandusministeerium (MTA). Kauba veo keelu või piirangu rakendamisel tuleb Rahapesu Andmebürood teavitada üksnes juhul, kui rakendatakse kaubale kehtestatud piiranguid, mis langevad finantssanktsiooni mõiste alla (näiteks sellise tehingu rahastamise keeld).

II TEATE KOOSTAMINE JA SAATMINE

8. Teade edastatakse RAB-i digitaalselt, kasutades RAB kodulehel olevat vormi (link „Saada teade“) või RAB-ga kokkulepitud vormingut (XML-vorming). Teate edastamine RAB-ga kokkulepitud vormingus toimub läbi X-tee süsteemi. Kodulehe kaudu teate saatmisel soovitame kasutada brauserit Google Chrome.
9. Erandjuhul, kui teadet ei ole võimalik juhendi punktis 8 kirjeldatud viisil edastada, võib RAB loal edastada teate e-postiaadressil info@fiu.ee . Loa saamiseks tuleb põhjendatud taotlusega pöörduda samal e-postiaadressil RAB poole.
10. **E-posti teel esitatud teade** peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:
 - 1) teate koostaja ja teataja isiku- ja kontaktandmed;
 - 2) teate liik ja number;
 - 3) teate esitamise põhiajend, olemasolu korral lisaajend(id);
 - 4) kõigi tehingus osalejate identifitseerimisandmed, rollid tehingus ja elukoha/asukoha aadressid;
 - 5) andmed tehingu objekti ja maksumuse/summa kohta;
 - 6) võimalikult selgelt esitatud tehingu kirjeldus, kus on kirjeldatud tehingu osalised, nende rollid tehingus, tehingu objekt ja muud tehingut iseloomustavad andmed.

Vajadusel lisatakse teatele asjakohaste dokumentide koopiad.

III INFOBLOKK „SISENEMINE“: <https://rabis-web.politsei.ee/#/>

Pärast sisenemist:

RAHAPESU ANDMEBÜROO

Lisa uus teade

Impordi teade

Teate number	Kuupäev	
333	08.06.2022	Salvesta vormina
666	08.12.2021	Salvesta vormina
7859	22.11.2021	Salvesta vormina

TÄHELEPANU! Mitteaktiivne sessioon on avatud 30 minutit

- Kui teade esitatakse RAB veebilehe kaudu, valitakse kõigepealt teate keel EST/ENG ja vajutatakse vastavalt „Sisene“ või „Enter“. Seejärel identifitseerib teate koostaja end ID- kaardi, Smart-ID või mobiil-ID-ga. Kui eelnevalt on salvestatud teate vorm arvutisse, siis vajutatakse nuppu „Impordi teade“, ning kui sisestajal on eelnevalt mõni teade pooleli jäänud, valib ta jätkamiseks vastava teate tabelist numbri järgi. Uue teate koostamiseks tuleb vajutada nuppu „Lisa uus teade“. Teataja ja teate koostaja andmed, mis sisestati eelnenud seansil, kuvatakse avanenud vormil.
- Teate koostamisel tuleb täita kõik tärniga (*) märgitud väljad, ülejäänud väljad tuleb täita informatsiooni olemasolul. Teate infoplokkide vahel ei ole võimalik liikuda, kui tärniga märgitud väljad on täitmata. Nupp „Edasi“ muutub aktiivseks pärast kõikide tärniga väljade täitmist. Vajutades mitteaktiivset nuppu „Edasi“, kuvab süsteem kohustuslikud täitmata väljad punaselt.
- Infobloki päises olevas mustas ringis tähte „i“ vajutades avaneb selgitav teave vormi vastava osa täitmiseks.
- Teate koostamise katkestamise korral saab poolelioleva teate salvestada, vajutades nuppu „Salvesta“. Pooliolevad teated kuvatakse tabelina, kus on toodud teate number ja selle sisestamise kuupäev. Tabelis oleva teate sisestamist saab jätkata (vajutades teate numbrile) või selle kustutada (vajutades ristiga prügikasti sümbolile).
- Erinevate infoplokkide vahel on võimalik liikuda, kasutades lehekülje all paremal nurgas asuvaid nuppe „Edasi“ ja „Tagasi“ või vajutades teate ülasaosas toodud infoplokkide pealkirjadele.

IV INFOPLOKK „TEATE KOOSTAJA“

1 Teate koostaja 2 Teade 3 Osapooled 4 Tehing 5 Dokumendid 6 Esitamine

Teate koostaja ⁱ

Eesnimi

Perekonnanimi

Isikukood

Sidevahendid

Telefon *

E-post *

Koduleht

Teataja

Isiku tüüp *
 Juriidiline isik (resident)

Asutuse nimi *
 Registrikood *

Seaduse kohustatud subjekt *

Põhitegevusala *
 Teatega seotud tegevusala *

Aadressid Lisa

Riik
 Eesti

Sisesta aadress

Sihtnumber

Teate esitaja on tehingu üks osapooltest

16. Süsteem kuvab automaatselt teate koostaja identifitseerimisel ees- ja perekonnanime ning isikukoodi. Alajaotuses „Sidevahendid“ toodud väljadele „Telefon“, „E-post“ ja „Koduleht“ tuleb lisada teate koostaja ja teataja sidevahendite andmed. Kohustuslik on esitada vähemalt üks telefoninumber ja üks e-posti aadress. Vajutades nuppu „Lisa“ on võimalik lisada täiendavaid sidevahendeid, valides sidevahendi rippmenüüst ning sisestades kontaktandmed väljale „Kontakt“. Täiendavate andmete salvestamiseks tuleb vajutada „sidevahendid tüüp“ ja „Kontakt“ ridade järel asuvat nuppu „Lisa“. Täiendavaid sidevahendeid on võimalik lisada korduvalt, vajutades igakordselt nuppu „Lisa“.
17. Alajaotuses „Teataja“ tuleb rippmenüüst valida isiku tüüp - juriidiline või füüsiline isik, mitteresident või resident (juriidilise isiku puhul ka mitteresident osanikuga isik) või e-resident (edaspidi isiku tüüp).
18. Valitud isiku tüübi kohta tuleb sisestada isikuandmed vastavalt tekkinud andmeväljadele (isiku nimi/nimed, registrikood/isikukood, mitteresidenti puhul täiendavalt tegevuskoht, päritoluriik, maksuresidentsus (riik) või mitteresident osanikuga residentide puhul omanikfirma andmed).
19. Kohustatud subjektiks tuleb valida rippmenüüst teatajale vastav seaduse kohustatud subjektide grupi nimetus, misjärel aktiveerub veebipõhisel vormil põhitegevusalade valik ning viimasena aktiveerub teatega seotud tegevusala.
20. Aadressi lisamiseks tuleb alajaotuses „Aadressid“ valida rippmenüüst riik ning reale „Sisesta aadress“ sisestada aadress (aadress tuleb lisada võimalikult täpselt). Eesti aadressi lisamisel pakub Maa-ameti infosüsteem erinevaid valikuid, millest tuleb valida õige. Täiendavaid aadresse on võimalik lisada vajutades „Aadressid“ taga olevat nuppu „Lisa“.
21. Kui teataja on tehingu üheks osapoolteks, tehakse vormil sellekohane märge, linnutades välja „Teate esitaja on tehingu üks osapooltest“.
22. Infoplokist „Teate koostaja“ edasi liikumiseks tuleb vajutada nuppu „Salvesta“ ja salvestamise õnnestumisel nuppu „Edasi“.

V INFOPLOKK „TEADE“

Teade

Teate liik: *

Rahapesukahtlane tehing (STR) Teate number
333

Ebaharilik tehing (UTR)

Ebatavaline tegevus (UAR)

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse subjekt (ISR)

Summa üle piirsumma sularahas (CTR)

Terrorismi rahastamise kahtlus (TFR)

Põhjaend *

1.2. Kahtlus isiku poolt esitatud andmete tõele vastavuses

Lisaajendid

Lisa

Kiire

Põhjus *

Tehing peatatud

Põhjuste lisaselgitus

dgh

Eelmise teate number

Eelmise teate esitamise kuupäev

Tagasi Salvesta Edasi

23. Infoplokis „Teade“ tuleb esmalt valida teate liik. Kohustuslik on sisestada teatele teataja registreerimise number, lisades selle väljale „Teate number“. Kui sisestamine jääb pooleli, saab jätkamisel õige teate numbri järgi ülesse leida.

23.1. Teate liik STR „Rahapesukahtlane tehing“ valitakse siis, kui on tekkinud rahapesu kahtlus ja kahtlust ei ole kõrvaldatud. Enamikul neist juhtudest ei tohi tehingut teha (tehing edasi lükata) või kliendisuhet luua.

23.2. Teate liik UTR „Ebaharilik tehing“ valitakse siis, kui rahapesukahtlust küll ei teki, kuid tehing on ebaharilik ning ei allu tavalooigikale. Vajadust tehing peatada ei teki.

23.3. Teate liik UAR „Ebatavaline tegevus“ valitakse siis, kui on tegemist korduva või jätkuva ebatavaliste tehingute või tegevustega. Tehingute kirjeldamisel kirjutatakse väljale „Põhilised allikad“ teadaolevate isikute nimed, kellelt tulevad tehingutesse põhilised vahendid. Kui kõik kahtlustäratavad tehingu toimuvad ühelt osapoolt teisele ja neid on palju, ei pea kõiki tehinguid üksikult kirjeldama. Samas tuleb lisada konto väljavõte ja parandada käsitsi teatega seotud kogusumma tasaarvestades edasi-tagasi kandeid. Kliendisuhet võib jätkata.

23.4. Teate liik ISR „Rahvusvahelise finantssanktsiooni teade“ valitakse siis, kui tekib kahtlus või teadmine, et tehing rikub rahvusvahelist sanktsiooni või tehing on seotud **rahvusvahelise sanktsiooni subjektiga** ehk isikuga, kes on välja toodud sanktsiooni nimekirjas. Ajendit valides täpsustatakse, kas finantssanktsiooni kohaldamisel on tegemist kahtlusega või sanktsiooni kohaldamisega kahtlusetu (ajendid 1 või 2). Indikaatori „Tegevuspõhise sanktsiooni kohaldamine ja tegevuspõhise sanktsiooni kohaldamise kahtlus“ (ajend 3) alla kuuluvad tegevuspõhised valdkondlikud sanktsioonid, näiteks väärtpaberi väljastamise või laenu andmise keeld. Venemaal asuvate isikute/ Venemaa kodanike osas kehtib 100 000 euro hoiuse piirang ja krüptovara piirang. Indikaatori „Mittesiduva rahvusvahelise sanktsiooni kohaldamine“ (ajend 4) alt esitatakse teated kui on kohaldatud meetmeid tulenevalt näiteks OFAC/OFSI poolt seatud piirangutest. „Muu sanktsiooni liigis toodud

piirangute kohaldamine (v.a finantssanktsioon) või muu sanktsiooni liigi kohaldamise kahtlus“ (ajend 5) annab indikatsiooni kaubaga seotud teenustest või tehingutest ja „Rahvusvahelisest sanktsioonist kõrvalehoidmine“ (ajend 6) alt tuleb esitada teated kui on viiteid tahtlikule sanktsioonist kõrvalehoidumisele.

- 23.5. Teate liik CTR² „Summa üle piirsumma sularahas“ ajenditega 1 või 2 valitakse siis, kui rahapesukahtlust ei ole, kuid **tehing sularahas** ühe või mitme omavahel seotud tehinguna ületab 32 000 eurot. Rahapesukahtluse puhul valitakse STR. Kui kahtlust pole ja summa ei ületa piirmäära, kuid teatada on vaja, valitakse UTR ning ajendiks viide sularahale. **CTR ajenditega 3-5 kasutab ainult MTA** sularaha liikumise korral Euroopa Liidu piiril.
- 23.6. Teate liik TFR ehk „Terrorismi rahastamine“ valitakse, kui tehingu või toimingu juures esineb terrorismi rahastamise riskile või terrorismi rahastamise kahtlusele viitav tunnus. Täpsemalt valitakse **TFR-1 (terrorismi rahastamise riski/ebaharilikkuse teade)** siis, kui tehingu osapool (füüsiline isik, juriidiline isik või muu ühendus) on seotud riskiriigiga ning kahtlaste tehingute tunnuste juhendi järgi esineb ebaharilikkusele / terrorismi rahastamise riskile viitav indikaator. Tehingut või toimingut võib jätkata, kui kohaldatakse tugevdatud hoolsusmeetmeid. **TFR-2 (terrorismi rahastamise kahtluse teade)**, mis ei eelda seost riskiriigiga, valitakse siis, kui kahtlaste tehingute tunnuste juhendi järgi esineb kahtlusindikaator. Tehing tuleb peatada kuni pädeva asutuse edasise juhiseni ning kohustatud isikul on keelatud kliendile mistahes rahalisi vahendeid kättesaadavaks teha. TFR-teate puhul on oluline, et teataja märgiks ära kõik riskile või kahtlusele viitavad asjaolud ning lisaks osapoolte sideandmed (telefon, meiliaadress).
24. Teate liigi valimisega muutub aktiivseks „Põhijend“, mille rippmenüüst tuleb valida vastav kahtluse tunnus või teate saatmise ajend. **Põhijendi valik on kohustuslik.** Lisaajendi olemasolu korral lisatakse see vajutades alajaotuses „Lisaajendid“ nupule „Lisa“. Lisaajendi valik tuleb teha rippmenüüst, mitme lisaajendi olemasolu korral vajutada korduvalt nuppu „Lisa“. Teate liigi ja ajendite valimisel on abiks Juhend kahtlaste tehingute tunnuste kohta. (Vt. <https://fiu.ee/oigusaktid-ja-juhendid/juhendid#juhend-kahtlaste-teh>)
25. Vajadusel saab lisada teatele märke „Kiire“, linnutades vastavat välja. Märke tegemisel tuleb avanenud rippmenüüst valida kiireloomulisuse põhjus. Kui „Kiire“ põhjuseks on asjaolu, et on võimalik tehinguid kahtlusealuse varaga piirata, lisatakse põhjuse lisaselgituse väljale võimaliku piiratava vara väärtus ja kirjeldus. Vajadusel on võimalik sisestada ka muid põhjuse lisaselgitusi. Igale rahvusvahelise sanktsiooni seaduse alusel esitatud finantssanktsiooni teatele ajenditega 1-3 lisatakse märke „Kiire“ ja teate kiireloomulisuse põhjenduseks valitakse rippmenüüst „ISR kahtlus“.
26. Infoploki „Teade“ alumises osas kuvatakse teataja saadetud viimase teate number koos kuupäevaga, mis on informatiivse sisuga. See aitab järge pidada. „Teade“ infoplokist

² krediidasutustele juhutehingutes, kui tegemist ei ole kliendiga ja teistele kohustatud isikutele kõigi tehingute puhul.

edasi liikumiseks tuleb vajutada nuppu „Salvesta“ ja salvestamise õnnestumisel nuppu „Edasi“.

VI INFOPLOKK „OSAPOOLED“ (kõigi teatega seotud isikute sisestamiseks)

Isikukood/Registrikood	Nimi	Esindaja tehingus	Volitaja	Seotud isikud
466466	Tavid			<input type="button" value="Muuda"/> <input type="button" value="Kustuta"/>
14599147	System1 LLC			<input type="button" value="Muuda"/> <input type="button" value="Kustuta"/>

Osapool

Vali seotud isikute hulgast

Isiku andmed

Isiku tüüp *
Juridiline isik (resident)

Nimi * Registrikood *

Asutamise aeg Lõpu aeg

Aadressid

Riik: Eesti Sisesta aadress Sihtnumber

Sidevahendid

Telefon E-post Koduleht

Pangakontod

Märkused

27. Infoplokis „Osapooled“ tuleb vajutada nuppu „Lisa osapool“. Juhul, kui teataja on teatega seotud, on võimalik isik rippmenüüst „Vali seotud isikute hulgast“ valida. Juhul, kui teatajal on tehingus esindaja, tuleb vastav väli linnutada. Teatega seotud esindaja on

võimalik lisada rippmenüüst „Vali seotud isikute hulgast“, muul juhul tuleb esindaja isik lisada, vajutades nuppu „Lisa uus isik“. **Osapooltena tuleb registreerida kõik tehingu(te)ga seotud isikud ja isikud, kes osalevad tehingus/tehingutes ja kelle kohta lisatakse teatele dokumente. Juriidilise isikuga seotud füüsilised isikud tuleb seostada nende juriidiliste isikutega vastavalt rollile (juhatuse liige, tegelik kasusaaja jne).**

28. Juhul, kui osapooltel on täiendavad seotud isikud, tuleb vajutada nuppu „Lisa seotud isik“, valida rippmenüüst isiku roll ning lisada isik teatega seotud isikute hulgast või vajutades nuppu „Lisa uus isik“.
29. Vajutades nuppu „Lisa uus isik“ tuleb esmalt valida isiku tüüp, misjärel avanevad seda isiku tüüpi iseloomustavad väljad. Isiku tüübi valimisel tekkinud read tuleb täita võimalikult täpselt olemasoleva teabega. **Residentidest ja e-residentidest klientide puhul on registri- või isikukood kohustuslik.** Mitteresidentidest või e-residentidest isikute korral tuleb sisestada kõik teatajale teada olevad andmed, ka need, mis tuleb olemasolevatest dokumentidest välja otsida. TFR teate puhul on eriti olulised osapoolte sideandmed (telefon, meiliaadress). Füüsilise isiku rahvus ei ole oluline, küll on aga oluline kodakondsus.
30. **Kui osapoolteks on isik, kellest on teada ainult nimi ja konto number,** valitakse isiku tüübiks Juriidiline isik (teadmata residentsus) või Füüsiline isik (teadmata residentsus). Kohustuslik väli on ainult Nimi. Olemasolul sisestatakse ka teised andmed ning konto andmed.
31. Isiku plokis alajaotuses „Pangakontod“ tuleb kõigi tehingus osalevate kontode/rahakottide puhul märkida konto number või rahakoti aadress, pank/teenusepakkuja ja panga asukohariik, välispanga puhul tuleb alustada asukohariigist. Eesti IBAN numbriga pangakontode puhul kontrollib programm pangakoodi ja kontonumbri pikkust. Arvelduskonto väljavõtte lisamiseks (vajutades nuppu „Lisa dokument“) täidetakse metaandmete väljad (väljavõtte tegemise kuupäev, väljavõtte ajavahemik ja vajadusel ka sisu kirjeldus), misjärel vajutatakse nuppu „Lisa fail“ ning lohistatakse vastav fail oma kohale. Dokument seostatakse isikuga automaatselt. **Konto all olev väli Märkused** ei ole tehingu kirjeldamiseks vaid märkusteks kontode kohta. Kui kõik väljad on täidetud ja fail lisatud, tuleb vajutada nuppu „Salvesta“. Virtuaalväeringu rahakoti puhul lisatakse rahakoti aadress, teenusepakkuja nimi ning riik. **Rahakoti aadressi koheldakse samadel alustel, nagu ka pangakonto numbrit.** Kui tehingute sisestamisel valida maksja või saaja kontoks sisestatud virtuaalväeringu rahakott, tekivad vormi juurde virtuaalväeringus tehtud tehingu kirjeldamiseks lisaväljad, kuhu on võimalik sisestada tehingu ID, summa virtuaalväeringus ja virtuaalväeringu liik. Juhul kui virtuaalväeringu liigi nimekirjas puudub õige valuuta tüüp, on nimekirjas olemas valik „Muu valuuta“, mida valides saate sisestada väeringu käsitsi.

Arvelduskonto	Rahakoti aadress	Teenusepakkuja	Teenusepakkuja asukoht
Virtuaalkonto			Eesti
Virtuaalvääringu rahakott			
Väärtpaberikonto			
Hoiukonto			

Isikut tõendavad dokumendid [Lisa dokument](#)

Märkused

[Katkesta](#) [Salvesta](#)

32. Kui teada on konto või rahakoti aadress, kuid pole teada selle omanikku, lisatakse osapooltesse isik Juriidiline isik mitteresident, kus väljale NIMI kirjutatakse pangakonto number/rahakoti aadress ning lisatakse konto või rahakoti andmed ka alajaotusesse konto. Tehingute kirjeldamisel kasutatakse sellist isikut ja kontot nagu teisiigi.

Nimi *
11111f47a259ffffff77cd2zxaq\

Registrikood

Asutamise aeg Lõpu aeg

Peamine tegevuskoht Päritolu Maksuresidentsus

Aadressid [Lisa](#)

Riik
Teadmata Sisesta aadress

Sidevahendid [Lisa](#)

Telefon E-post Koduleht

Pangakontod [Lisa konto](#)

Konto tüüp *
Virtuaalvääringu rah...

Rahakoti aadress
11111f47a259ffffff77cd2zxac Teenusepakkuja

Isiku andmed ?

Sidevahendid + Lisa

Dokumendi lisamine ?

+ Lisa fail

Faile saab lohistada siia

Dokumendi liik * ▼ Kuupäev 📅

Sisu

Katkesta Salvesta

Katkesta Salvesta

33. Isiku plokis on võimalik lisada füüsilisele isikule ka isikut tõendava dokumendi andmed ja juriidilisele isikule temaga seotud dokumentide andmed, valides rippmenüüs dokumendi liigi (valikuid vt. lisa 1) ja täites metaandmete väljad. Dokument seostatakse isikuga automaatselt. Dokumendi koopia fail tuleb lisada üksnes siis, kui vajalik teave ei ole kättesaadav Äri- ja Rahvastikuregistrist. Dokumendi koopia faili lisamiseks tuleb vajutada nuppu „Lisa fail“ ja lohistada vastav fail oma kohale. Dokumendi koopia fail tuleb lisada üksnes siis, kui vajalik teave ei ole kättesaadav Äri- ja Rahvastikuregistrist. Kommentaarid esitatud dokumentide kohta saab lisada väljale „Sisu“.
34. Isiku andmete kohta täiendavate selgituste andmiseks tuleb need sisestada väljale „Märkused“. Edasi liikumiseks tuleb vajutada nuppu „Salvesta“. Selleks, et salvestatud isik fikseerida teates osapoolena, vajutada nuppu „Lisa“.
35. Pärast osapoole salvestamist on võimalik isiku kohta esitatud andmeid muuta, vajutades nuppu „Muuda“ või isik eemaldada, vajutades nuppu „Eemalda“.
36. Kui teatesse soovitakse lisada täiendavaid osapooli, tuleb iga uue isiku korral vajutada nuppu „Lisa osapool“.
37. Pärast kõikide tehingus osalejate ja nende esindajate lisamist tuleb vajutada nuppu „Edasi“.

VII INFOPLOKK „TEHING“

Teate koostaja Teade Osapooled **4 Tehing** 5 Dokumendid 6 Esitamine

Tehing

Rahapesukahtlane tehing (STR)

Tehingu liik *
Summa

Lisa tehing *Peab olema lisatud vähemalt üks tehing.

☐ Sularaha	Kuupäev	Summa *	Valuuta EUR - Euro
Kellelt	Maksja konto	Kellele	Saaja konto

SWIFT kirje koopia **Lisa dokument**

Kustuta

Teatega seotud kogusumma
Summa Valuuta

Tehingu kirjeldus *

Kas küsiti vara päritolu?
 Tuli tagastusnõue?

Teate koostaja Teade Osapooled **4 Tehing** 5 Dokumendid 6 Esitamine

Tehing

Rahapesukahtlane tehing (STR)

Tehingu liik *
Vara

Tehingu alamliik

Tehingu kirjeldus *

Kas küsiti vara päritolu?
 Tuli tagastusnõue?

- Ettevõte
- Kinnisvara
- Väärtpaberid/nõuded
- Vallasvara
- Majandusressurss

Tagasi Salvesta **Loo**

38. Infoploki „Tehing“ sisu sõltub varasemalt märgitud teate liigist ning ajenditest, samuti tehingu liikidest Vara või Summa. Kuvatavad väljad on mõnevõrra erinevad. Kuvatav vorm tuleb täita võimalikult täpselt.

39. Tehingu kirjelduses märgitakse ära isik/isikud osapoolte hulgast, kelle suhtes kahtlus tekkis või kelle tehinguid/toiminguid tahetakse teates kahtlastena välja tuua, kirjeldatakse tehingud ja asjaolud, mis viitavad teate saatmise põhjustele. (Näiteks seisukoht kauba/teenuse olemasolu kohta, kauba liikumine, raha liikumine, tehingu majanduslik otstarbekus, osapoolte vahelised seosed, kahtlust tekitavad asjaolud).

Tehingu kirjeldus peab olema selgelt ja struktureeritult esitatud arusaadav narratiiv kahtlasest tegevusest. Sisu kirjeldamisel tuleks vastavalt tegevuse iseloomule valida kas kronoloogiline või tunnusepõhine struktuur. Kronoloogiline struktuur tähendab, et kohustatud isik kirjeldab tegevust ajalises järjekorras (millal, millised sündmused toimusid). Tunnusepõhine struktuur tähendab, et kirjeldus on struktureeritud erinevateks teemablokkideks (kahtlased tehingud; seotud osapoolte taust; kokkuvõte/järeldused; kliendisuhete jätkamise/lõpetamise otsus).

40. Trend/tüpoloogia tehingu kirjelduses

39.1 Juhul, kui on analüüsi käigus tuvastatav, millise rahapesu trendi või tüpoloogiaga on tegemist (näiteks kaubanduspõhine rahapesu, rahamuulade kasutamine, laenutehingud jms), siis see kindlasti märkida.

39.2 Võimalusel kahtlustatav eelkuritegu.

39.3 Sündmuse asjaolud (aeg, koht, viis, põhjus, isikud).

Kahtlase tegevuse analüüsimisel tuleks leida vastused küsimustele: Kes? Kus? Millal? Miks? Kuidas?

39.4 Kahtluse ajend (mis ajendas panka tugevdatud korras hoolsusmeetmeid kohaldama).

39.5 Kohaldatud hoolsusmeetmed ja nendest tehtud järeldused (analüüs).

39.6 Informatsioon kliendisuhete jätkamise/lõpetamise kohta.

41. Kui teates reaalselt tehingut pole, kirjutatakse tehingu kirjeldusse teate saatmise juhtumi kirjeldus ja märgitakse ülemises paremas nurgas „Tehingut pole“. **Tehingu kirjeldus ei tohi jääda tühjaks.** Kui tehing oli kirjeldatud ja klahvile „Tehingut pole“ vajutati kogemata, saab tehingu kirjelduse taastada vajutades ülemises paremas nurgas „Tehing toimus“.

42. Kui tegemist on rahalise tehinguga, valitakse tehingu liigiks „Summa“. Tehingud kirjeldatakse avanevate väljade täitmisega. Kõigi tehingute summad liidetakse automaatselt väljale „Teatega seotud kogusumma“. Kui mõni rahasumma esineb mitmes tehingus, tuleb kogusumma parandada käsitsi.

43. Virtuaalväeringutega tehtavate tehingute puhul on praktikas kaks võimalikku varianti.

42.1 Tehing virtuaalväeringute rahakottide vahel, kus märgitakse kellelt kellele, rahakottide aadressid, tehingu ID, summa virtuaalväeringus ja virtuaalväeringu liik.

42.2 Tehinguks on virtuaalväeringu ost-müük, kus tuleb kirjeldada kaks tehingut, milleks on tavaraha liikumine ostjalt müüjale ja virtuaalväeringu liikumine müüja rahakotist ostja rahakott.

Rahapesukahtlane tehing (STR)

Tehingu liik *

Summa

Lisa tehing

*Peab olema lisatud vähemalt üks tehing.

☐ Sularaha	Kuupäev 01.10.2022	Summa *	Valuuta EUR - Euro
Kellelt DEF	Maksja konto 22222bbbb11111cccc33333ffffd	Kellele A B	Saaja konto 11111aaaaa22222bbbb33333ccccff
Tehingu ID gagafasfrtrwfwgfvdsxgb		Summa virtuaalväärings * 0,33	Virtuaalvääringu liik * Bitcoin
SWIFT kirje koopia Lisa dokument			Kustuta
☒ Sularaha	Kuupäev 01.10.2022	Summa *	Valuuta EUR - Euro
Kellelt A B	Maksja konto	Kellele DEF	Saaja konto
Riigist Eesti	Riiki Eesti		

44. Tehingu kohta informatsiooni lisamiseks tuleb vajutada nuppu „Lisa tehing“ ning täita võimalikult täpselt tekkinud read, valides rippmenüüst sobivad variandid. Kui tehinguid on rohkem kui üks, lisatakse iga tehing eraldi, vajutades nuppu „Lisa tehing“. Kui tehing on teostatud sularahas, linnutatakse väli „Sularaha“, misjärel valitakse avanenud väljadel „Riigist“ ja „Riiki“ rippmenüüst sobivad variandid. Kui tehingus kasutatakse pangakontosid, peavad need olema eelnevalt sisestatud vastavate tehingu osapoolte juurde. Tehingute kogusumma märgitakse alajaotuses „Teatega seotud kogusumma“ iga valuuta kohta eraldi.
45. Juhul, kui teate esitaja küsis või teab vara päritolu kohta, linnutatakse väli „Kas küsiti vara päritolu?“, lisatakse vara päritolu kirjeldus ning olemasolu korral dokumendid vara päritolu tõestamiseks, vajutades nuppu „Lisa dokument“ ning täites metaandmed ja lohistades faili oma kohale.
46. Juhul, kui tehingu järgselt on tulnud tagastusnõue, linnutatakse väli „Tuli tagastusnõue?“, misjärel lisatakse **kiire teate puhul** selle olemasolul tagastusnõude SWIFT kirje koopia vajutades nuppu „Lisa dokument“.
47. Kui tegemist on varalise tehinguga (kinnis- ja vallasvara, väärtpaperid/nõuded, ettevõtte, majandusressursid), valitakse tehingu liigiks „Vara“, rippmenüüst tehingu alamliik ning tehingu objekt. Iga valikuvariandi puhul avanevad vastavat tehingut kirjeldavad väljad, mis tuleb hoolikalt täita.
48. Kõigi eelpool kirjeldatud variantide puhul peab olema täidetud ka vabateksti väli „Tehingu kirjeldus“, kus on kirjeldatud tehingu osalised, nende rollid, tehingu objekt ja muud tehingut iseloomustavad andmed nii, et oleks avatud tehingu olemus.
49. ISR teateliigi puhul on tehingu plokis lisaväljad. Väljade „Režiim“ ja „Võetud meetmed“ rippmenüüdest valitakse vastavalt sanktsiooni reguleeriv normatiivakt ja võetud meetmed. „Sanktsiooni subjekt“ lahtris tuleb ära markeerida isik, objekt või territoorium, kes on sanktsiooni nimekirjas välja toodud. „Tehingu kirjeldus“ peab

andma tervikülevaate teate esitamise põhjustest. Selles peavad olema välja toodud kõik tehinguga seotud üksikasjad ja detailandmed (osapooled, kuupäevad, summad, meetmed ja nende kohaldamise kuupäev), millele peab järgnema esitajapoolne analüüs, kus põhjendatakse tehingu seost sanktsiooni subjektiga ja/või selgitatakse, miks on tegu sanktsiooni rikkuva tehingu või sellekohase kahtlusega.

Sanktsioneeritava vara väärtus

Summa	Valuuta
0,00	EUR

Tehingu kirjeldus *

Sanktsiooni subjekt

Režiim

Võetud meetmed

Meetmete võtmise aeg

50. Väljal „Tehingu kirjeldus“ kirjeldatakse analüüsi käik, mille kaudu jõuti arvamusele, et tegemist on rahvusvahelise sanktsiooni kohaldamise vajadusega, väljale „Sanktsiooni subjekt“ kirjutatakse isiku või ettevõtte nimi, kelle suhtes sanktsiooni kohaldatakse, rippmenüüs Režiim valitakse EL õigusakt, kus on kirjeldatud kohaldatav sanktsioon, rippmenüüst Võetud meetmed valitakse vastav sanktsiooni liik.

VIII INFOBLOKK „DOKUMENDID“

Dokumentide lisamine

Lisa fail

Faile saab lohistada siia

- Arve
- Arvelduskonto väljavõte
- Foto
- Helisalvestus
- IP-aadressid

Katkesta

51. Teatele teiste dokumentide lisamine toimub infoplokis „Dokumentid“, vajutades nuppu „Lisa dokument“. **Dokumentide lisamiseks tuleb rippmenüüst valida „Dokumentide liik“** (nimekirja vt. Lisa 2), misjärel täidetakse nõutud metaandmete väljad.

(dokumendi väljaandmise kuupäev, number, kelle kohta, kui on - kehtivuse vahemik ja vajadusel lühike sisu). Faile on võimalik lisada vaid digitaalses vormis, vajutades nuppu „Lisa fail“ ja lohistades fail(id) selleks märgitud alale „Faile saab lohistada siia“ või tehes topelt klikk õigele failile.

52. Kohustatud isikud peaksid täiendavaid dokumente kliendilt küsides nõudma nende esitamist erinevate PDF-failidena elektroonselt. **RAB-ile esitatakse ainult neid dokumente, mis on olulised teate sisu avamiseks või täiendavad oluliselt tehingu kirjeldust.** Isikud, kelle rolli esitatavates tehingutes esitatav dokument avab, peavad olema eelnevalt osapooltes sisestatud. Siis saab neid dokumentidega siduda rippmenüü kaudu.
53. **Iga lisatud dokument või dokumentide pakett peab olema seotud vähemalt ühe osapoolega**, vajutades rippmenüüle „Lisa osapool“. Juhul, kui teate koostaja soovib edastada dokumendi sisu kohta täiendavaid selgitusi, tuleb see märkida „Sisu“ reale kirjeldusena. Võimalusel pannakse kokku üheks failiks ainult samaliigilisi dokumente (nt. arved, lepingud, deklaratsioonid, kauba dokumendid jms) samad tehingu poolte kohta.
54. Krediidiasutused lisavad teatele kontode avamise dokumendid ja kontoväljavõtted ajavahemiku kohta, millal kahtlased tehingud aset leidsid või rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt oli krediidiasutuse kliendiks kui kohustatud isik/erikohustusega isik leiab, et see on teatega seotud. Väljavõte peab kajastama ka konto jääki vahetult enne teate koostamist, et RAB-il oleks otsustamisruumi piirangu seadmiseks.
55. Kui osapoolte andmed ei ole Eesti Äri- ja Rahvastikuregistrist kättesaadavad, tuleb teatele lisada nende olemasolul järgmiste dokumentide koopiad:
- 1) identifitseeritud mitteresidendist füüsilise isiku isikut tõendava dokumendi isikuandmete ja fotoga lehekülg (isiku juurde);
 - 2) identifitseeritud mitteresidendist juriidilise isiku registreerimistunnistus või sellega võrdväärne dokument (isiku juurde);
 - 3) tehingus osaleva volitatud isiku esindusõigust tõendav dokument ettenähtud vormis;
 - 4) tehingu aluseks olev kirjalik lepe või korraldus ja nende lisad;
 - 5) vajadusel muud tehingut iseloomustavad dokumendid.
56. Veebipõhise teate saatmisel tuleb arvestada, **et teate ja lisadokumentide üldmaht ei tohi ületada 20MB** ja ühe faili suurus ei tohi olla suurem 15MB. Soovitav on kasutada Chrome või Firefox brauserit, kuid mitte vanemat kui 3 aastat. Suuremate failide jagamiseks RAB-iga tuleb kasutada pilvepõhist failijagamise teenust <https://pilv.fiu.ee> informeerides sellest eelnevalt RAB dokumendihaldureid info@fiu.ee . Sealt saate pilveteenuse kasutamiseks juhise.
57. Teatele lisatavate dokumentide hulgas ei tohi olla krüpteeritud dokumente. Teade koos lisadega krüpteeritakse automaatselt süsteemi poolt.

IX INFOPLOKK „ESITAMINE“

Teate koostaja Teade Osapooled Tehing Dokumentid 6 Esitamine

Teate esitamine

Kui teade koos lisatud failidega on ette valmistatud, vajutage nuppu "Esita teade". Süsteem krüpteerib teade koos lisadega ja saadab RAB serverisse. Eduka saatmise puhul kuvatakse sellekohane teade ekraanile ning saadetud teadet pole võimalik rohkem avada. Saadetava teate salvestamiseks on võimalik laadida alla eelvaade.

Lae alla eelvaade

Esitamisel lae alla teate eelvaade.

Tagasi

Esita teade

58. Infoplokis „Esitamine“ on enne dokumendi saatmist võimalik alla laadida PDF-vormingus eelvaade, vajutades nuppu „Lae alla eelvaade“. Teate muutmiseks tuleb vajutada nuppu „Tagasi“. Teate esitamiseks tuleb vajutada nuppu „Esita teade“, misjärel teade krüpteeritakse ja saadetakse Rahapesu Andmebüroole ning sisestatakse edasiseks töötlemiseks Rahapesu Andmebüroo infosüsteemi RABIS. **Teate esitamisel laeb süsteem automaatselt teate koostaja arvutisse alla PDF-vormingus eelvaate.** Eelvaatest loobumiseks tuleb tühjendada väli „Esitamisel lae alla teate eelvaade“.
59. Kasutades teate edastamiseks Rahapesu Andmebürooga kokkulepitud XML-vormingut, mis on ühendatud ettevõttes kasutatava infosüsteemiga, tagab kohustatud isik kohustuslike väljade täitmise kontrolli oma infosüsteemi vahenditega.
60. Tekkinud küsimused saadetakse Rahapesu Andmebüroo üldisele e-posti aadressile info@fiu.ee . Kui teates tuvastatakse puudused, teavitatakse teate koostajat e-posti või telefoni teel.

Lisa 1. Osapoolte isikut tõendavad dokumendid

ID-kaart
Juhiluba
Muu isikut tõendav
Pass

Lisa 2. Lisatavate dokumentide liigid

Arve
Arvelduskonto väljavõte
Foto
Helisalvestus
IP-aadressid (koos kuupäevade ja kellaaegadega)
Kassaorder
Kirjavahetus kliendiga - siin on mõeldud teataja ja kliendi vahelist e-kirjavahetust.
Konto/kliendisuhte avamise dokumendid
Leping
Maksekaart
Maksekorraldus
Muu
Muu konto väljavõte
Muu raamatupidamisdokument
Notariaalakt
Vara päritolu selgitus - siin on mõeldud isiku kirjalikku selgitust või täidetud ankeeti. Kui isik on esitanud muid dokumente – lepingu, arveid, konto väljavõtte, siis need tuleb sisestada eraldi dokumendiliikidena.
Videosalvestus
Volitus

Lisa 3. Tüüpvead teate koostamisel, millistest peaks hoiduma

- Tärniga väli on täitmata (ei saa edasi liikuda järgmisse blokki).
- Väli Tehingu kirjeldus peab olema täidetud alati. Siis kui tehingut pole, lisatakse teate saatmise põhjus.
- Tehingus puudub summa. Kui reaalselt tehingut pole, vajutatakse paremal ülal klahvile „Tehingut pole“ ning kirjeldatakse teate saatmise põhjus väljal „Tehingu kirjeldus“
- Aadressis ei ole linna/asula nime, kuigi see on teada
- Tehingu kirjelduses või dokumendis nimetatud oluline isik on osapoolena sisestamata
- Dokument on isikuga seostamata (vt. juhendi p 27 ja 53)
- Teatajal on olemas isiku isikut tõendav dokument, kuid isikule pole märgitud sünniaega
- Teate ja lisade üldmaht on suurem kui 20MB, suurte failide puhul tuleb kasutada pilveteenust (vt p 56)
- Lisatav fail on suurem kui 15MB
- ISR teatel on märkimata sanktsiooni režiim, võetud meede ja meetme kohaldamise kuupäev.